॥ ११ ॥ आशीःइष्टकाम्यातदेवबंधनंतद्वर्जितानिराशीर्बंधनाःसमारंभाःसम्यगारभ्यंतइतियज्ञादयः काम्यकर्मत्यागीत्यर्थः हुतंअग्नौब्राह्मणेवादत्तमग्निहोत्रनित्यश्राद्धादि त्यागेफलत्यागनिमित्तं सर्वकर्म फलत्यागंप्राहुस्त्यागंविचक्षणाइति ॥ १२ ॥ अहिंस्रःअहिंसाशीलः मैत्रंमित्रभावस्तदेवायनंपरंप्राप्यंस्थानंतत्रगतः अशोकंस्थानंआत्मानंआतिष्ठेत्आभिमुख्येनतिष्ठेत्आत्मध्यानपरोभवेदित्यर्थः सार्ध श्लोकः ॥ १३ ॥ संगेषुममेदमितिसंगहेतुषुपुत्रदारादिषु ॥१४॥ एवंभूतस्यानुष्ठेयंयोगमाह इंद्रियैरिति इतिअव्यक्तमितिसंबंधः इतिअनेनप्रकारेणयतइंद्रियैर्नगृह्यतेतत्अव्यक्तंतच्चविज्ञेयंसाक्षात्कर्तव्यंलिंग ग्राह्यंलिंगंचतद्ग्राह्यंचेतिसूक्ष्मशरीरंयोगिदृश्यंचेत्यर्थः यद्वालोकदृष्ट्यानुमानगम्यं यतःअतींद्रियंइंद्रियागोचरं॥ १५॥अविस्रंभेअविश्वासेनिमित्तेसति नगंतव्यंनप्राप्यं अतःविस्रंभेएवगुरुवेदवाक्येषुयाथार्थ्यनि श्चयेमनोधारयेत् अविस्रंभेगेतिसमूर्धन्यपाठेतु यथायोषितमग्निंधारयीतेत्यादौयोषित्स्वरूपंअग्नित्वेनयद्वद्दृष्टव्यंतद्विश्वासेनैवनतुतत्रवस्तुतत्त्वंतथास्ति इहतुअनुभवएवप्रमाणमित्यर्थः एवंचसर्वाणींद्रियाणि

नित्यंक्रोधाच्छ्रियंरक्षेत्तपोरक्षेच्चमत्सरात् ॥ विद्यांमानापमानाभ्यामात्मानंतुप्रमादतः ॥ ११ ॥ यस्यसर्वेसमारंभानिराशीर्बंधनाद्विज ॥ त्यागेयस्यहुतंसर्वं सत्यागीचसबुद्धिमान् ॥१२॥ अहिंस्रःसर्वभूतानांमैत्रायणगतश्चरेत् ॥ परिग्रहान्परित्यज्यभवेद्बुध्याजितेंद्रियः॥अशोकंस्थानमातिष्ठेदिहचामुत्रचाभयं॥ ॥१३॥तपोनित्येनदांतेनमुनिनासंयतात्मना॥ अजितंजेतुकामेनभाव्यंसंगेष्वसंगिना॥ १४॥इंद्रियैर्गृह्यतेयद्यत्तत्तद्व्यक्तमितिस्थितिः॥अव्यक्तमितिविज्ञेयं लिंगग्राह्यमतींद्रियं॥१५॥अविस्रंभेनगंतव्यंविस्रंभेधारयेन्मनः॥मनःप्राणेनिगृह्णीयात्प्राणंब्रह्मणिधारयेत्॥ १६॥ निर्वेदादेवनिर्वाणंनचकिंचिद्विचिंतये त्॥सुखंवैब्राह्मणोब्रह्मनिर्वेदेनाधिगच्छति॥१७॥ शौचेनसततंयुक्तःसदाचारसमन्वितः॥सानुक्रोशश्चभूतेषुतद्विजातिषुलक्षणं॥ १८॥ इतिश्रीमहाभारते शांति०मोक्ष०भृगुभरद्वाजसंवादेवर्णस्वरूपकथनेएकोननवत्यधिकशततमोऽध्यायः॥ १८९॥ ॥ ७॥ भृगुरुवाच सत्यंब्रह्मतपःसत्यंसत्यं

विसृजतेप्रजाः॥ सत्येनधार्यतेलोकःस्वर्गंसत्येनगच्छति॥ १ ॥अनृतंतमसोरूपंतमसानीयतेत्यधः॥ तमोग्रस्तानपश्यंतिप्रकाशंतमसावृताः॥ २॥

प्रत्यात्मत्यस्वमइवमनोमात्रेणावतिष्ठेतमनोपिप्राणेप्राणोपाधिकेजीवात्मनिशुद्धत्वंपदार्थेधारयेत् तमपिब्रह्मणितत्पदलक्ष्येधारयेत् ॥ १६ ॥ एतच्चब्रह्मात्मनावस्थानंनिर्वाणाख्यंपदंयत्रकिंचित्ध्येयध्यानध्या तृविभागंयोगीनचिंतयेत्तन्निर्वेदात्परवैराग्यादेवप्राप्नोतीत्याह निर्वेदादिति यदाहुर्योगभाष्यकाराःवैराग्यंप्रस्तूय एतस्यैवहिनांतरीयकंफलंकैवल्यमिति सुखंब्रह्मेत्यभेदेसामानाधिकरण्यं ॥ १७ ॥ संक्षे पेणयोगाधिकारिणंनिरूपयति शौचेनेति ॥ १८ ॥ इतिशांति०मोक्ष०नै०भा०एकोननवत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १८९ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ शुक्लोब्राह्मणधर्मःकृष्णःशूद्रधर्मइति प्रागुक्तं तत्रशुक्लकृष्णयोःस्वरूपेविविनक्ति सत्यमिति सत्यंसत्यवस्तुप्रापकं ब्रह्मवेदः तपःस्वधर्मानुष्ठानं सत्येनब्रह्मतपोरूपेण ॥ १ ॥ अनृतंतद्विपरीतमवैदिकंयथेष्टाचरणं प्रकाशंस्वर्गं तमःअविद्यादिरूपोवि पर्ययस्तेनयस्ताः तमसामूलाज्ञानेन ॥ २ ॥

Digitized by Google